

[монографія] / [Л.О. Примостка, М.І. Дибя, І.В. Краснова та ін.]; за ред. Л.О. Примостки. К: КНЕУ, 2015. 434 с.

3. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року: веб сайт. URL: <https://bank.gov.ua/ua/about/strategy> (дата звернення 12.05.2025)

4. Наглядова статистика Національного банку України: веб сайт. URL: <https://bank.gov.ua/statistic/supervision-statist> (дата звернення 30.03.2025)

5. Нікітін А. Банківський система демонструє витримку. *Урядовий кур'єр*, 31.03.2023, № 64, с.6.

Орехова К.В.,

к.е.н., доцент, доцент кафедри банківського бізнесу
та фінансових технологій,

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

МОДЕЛІ «ЗЕЛЕНОГО» БІЗНЕСУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

У сучасних умовах глобалізації та цифровізації економічних процесів питання сталого розвитку набуває особливої актуальності. Активне впровадження цифрових технологій відкриває нові можливості для розвитку «зеленого» бізнесу, сприяючи підвищенню ефективності використання ресурсів, зменшенню негативного впливу на довкілля та впровадженню екологічно відповідальних бізнес-моделей. Водночас цифрова трансформація вимагає від підприємств перегляду традиційних підходів до організації діяльності, пошуку інноваційних рішень і балансування між економічною вигодою та екологічними цілями. У цьому контексті дослідження моделей «зеленого» бізнесу в умовах цифровізації є надзвичайно актуальним і важливим для формування стійких економічних систем майбутнього.

У контексті зазначених викликів і можливостей особливу увагу привертають праці провідних учених і дослідників, які активно вивчають розвиток «зеленого» бізнесу в умовах цифровізації глобальної економіки:

John Elkington – автор концепції Triple Bottom Line (економічна, екологічна та соціальна відповідальність бізнесу), один із засновників сучасної теорії сталого розвитку бізнесу.

Michael Porter – професор Гарвардської бізнес-школи, розробник концепції Creating Shared Value, що поєднує економічний розвиток і вирішення соціальних проблем.

Peter Senge – дослідник організаційного розвитку, один із перших, хто підняв тему екологічного мислення в бізнесі у контексті змінного технологічного середовища.

Hunter Lovins – експерт зі сталого розвитку, розробляла моделі екологічно орієнтованого підприємництва та «зелених» інновацій.

Jacqueline Cramer – дослідниця циркулярної економіки та екологічно чистих бізнес-практик, вивчає вплив цифрових технологій на сталі моделі виробництва та споживання.

Geoffrey Parker і Marshall Van Alstyne – автори праць про платформену економіку, яка суттєво впливає на розвиток сталих цифрових бізнес-моделей.

Richard Florida – дослідник економіки інновацій та ролі технологічних змін у формуванні сталих міських і корпоративних екосистем.

Kate Raworth – авторка концепції економіки у формі пончика, що пропонує нову модель сталого економічного розвитку з урахуванням екологічних обмежень та технологічного прогресу.

Andrew Winston – експерт із корпоративної стратегії у сфері сталого розвитку, автор концепції «зеленої стратегії» для підприємств в умовах цифрової трансформації.

Попри активний розвиток «зеленого» бізнесу в умовах цифровізації, залишається низка невирішених проблем. Зокрема, недостатня інтеграція екологічних критеріїв у цифрові бізнес-моделі часто призводить до формального підходу до сталого розвитку без реальних змін у виробничих і споживчих процесах. Також актуальною залишається проблема «зеленого камуфляжу» (greenwashing), коли підприємства використовують цифрові технології для створення ілюзії екологічності без відповідних практичних дій. Крім того, сама цифровізація супроводжується високим споживанням енергії та зростанням кількості електронних відходів, що ставить під сумнів екологічність окремих цифрових бізнес-моделей. Невирішеними залишаються й питання стандартизації, оцінки ефективності «зелених» цифрових рішень та формування єдиних міжнародних регуляторних вимог.

Мета дослідження полягає у виявленні особливостей розвитку моделей «зеленого» бізнесу в умовах цифровізації глобальної економіки, аналізі основних викликів, пов'язаних із їх впровадженням, а також у визначенні шляхів удосконалення цифрових бізнес-моделей для забезпечення реального сталого розвитку. У сучасних умовах глобальної цифровізації економіки моделі «зеленого» бізнесу набувають особливого значення як інструмент забезпечення сталого розвитку. Цифрові технології відкривають нові можливості для реалізації екологічно орієнтованих бізнес-підходів, сприяючи підвищенню ефективності використання ресурсів, мінімізації негативного впливу на довкілля та формуванню соціальної відповідальності підприємств [[1].

Визначальними факторами становлення «зеленого» бізнесу в умовах цифрової трансформації є впровадження технологій Інтернету речей (IoT), великих даних (Big Data), штучного інтелекту (AI), блокчейну та автоматизації процесів. Використання цих інструментів дозволяє ефективно управляти ресурсами, оптимізувати логістичні ланцюги, моніторити викиди шкідливих речовин та відстежувати екологічний слід виробничої та споживчої діяльності [2].

Для успішного розвитку моделей «зеленого» бізнесу в умовах цифровізації підприємствам рекомендується інтегрувати екологічні критерії у всі етапи цифрової трансформації, орієнтуючись не лише на економічні вигоди, а й на мінімізацію негативного впливу на довкілля [3].

Важливо забезпечувати прозорість екологічної інформації, використовуючи технології блокчейну для моніторингу споживання ресурсів і контролю за

викидами, що сприятиме підвищенню довіри з боку споживачів та партнерів. Значну увагу слід приділяти оптимізації енергоспоживання цифрової інфраструктури шляхом впровадження енергоефективних рішень та аналітики великих даних для мінімізації витрат енергії [4].

Перспективним напрямом є розвиток циркулярних бізнес-моделей, орієнтованих на мінімізацію відходів, повторне використання ресурсів та створення екологічно безпечних продуктів. Надзвичайно важливо уникати «зеленого камуфляжу», натомість здійснювати реальні практичні кроки для зменшення екологічного сліду виробництва та активного впровадження «зелених» інновацій [5]. Крім того, підприємствам слід брати участь у розробці та впровадженні міжнародних екологічних стандартів для гармонізації своїх бізнес-процесів із глобальними вимогами сталого розвитку. Важливо також формувати корпоративну культуру екологічної відповідальності шляхом системного навчання працівників, підтримки ініціатив сталого розвитку та стимулювання екологічної свідомості на всіх рівнях організації.

Список використаних джерел

1. Senge P. The Necessary Revolution: How Individuals and Organizations Are Working Together to Create a Sustainable World. New York: Doubleday, 2008. 400 p.
2. Parker G. G., Van Alstyne M. W., Choudary S. P. Platform Revolution: How Networked Markets Are Transforming the Economy. New York: W. W. Norton & Company, 2016. 352 p.
3. Raworth K. Doughnut Economics: Seven Ways to Think Like a 21st-Century Economist. London: Random House Business Books, 2017. 384 p.
4. Winston A. The Big Pivot: Radically Practical Strategies for a Hotter, Scarcer, and More Open World. Boston: Harvard Business Review Press, 2014. 320 p.
5. World Economic Forum. The Global Risks Report 2024. Geneva: World Economic Forum, 2024. URL: <https://www.weforum.org/reports/global-risks-report-2024> (дата звернення: 20.04.2025).

Примостка Л.О.,

д.е.н., професор, завідувач кафедри банківської справи та страхування,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Кисіль Т.М.,

здобувач ступеня доктор філософії (PhD)
кафедри банківської справи та страхування,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ МЕТОДІВ МАШИННОГО НАВЧАННЯ ПРОГНОЗУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ

Фінансова стабільність банківських установ є основою економічної системи будь-якої держави. Банки відіграють ключову роль у забезпеченні